

ליקוטי מוהר"ן קמא ל"א - צדקה גלגל החוזר בעולם אין לך דבר מלמטה שאין לו כוכב מלמעלה

(לשון רבנו, זכרוננו לברכה):

[א] **צדקה היא בחינות הגלגלים**, כמאמר חכמינו, זכרונם לברכה (שבת קנא:): כי בגלל הדבר הזה, גלגל הוא החוזר בעולם. **ובשביל זה יש בה שש ברכות ואחת - עשרה ברכות**, (כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, בבבא בתרא ט: 'הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפיסו בדברים מתברך באחת - עשרה ברכות), כנגד שבעה כוכבי לכת, וכנגד שנים - עשר מזלות. כי הצדקה מנהגת כל גלגלי הקיע, בבחינות (משלי ל'): "דרך הנשר בשמים". נשר דא רחמי (זהר יתרו פ:), הינו צדקה (בבא - בתרא י, זהר נשא קמ"ט): וזה שאמר שמואל (ברכות נ"ח:): נהירין לי שבילין דרקיע כשבילין דנהורי דעה, בחינות צדקה רחמי, ועקר הרחמים על - ידי הדעת (א):

[ב] ומה שחסר מהברכות, הלא היה צריך להיות שבעה ברכות, ושתיים - עשרה ברכות. ולפי הגמרא, מהנותן והמפיס אין כאן רק שבע - עשרה ברכות:

דע שעקר שלמות הגלגלים, שלמות הצדקה, אינו אלא בשבת. וזה (תענית ח:): "שמש בשבת צדקה לעניים", הינו הצדקה אין לה שלמות אור אלא על ידי שבת. על ידי שבת מאיכה בשמש, בבחינות (מלאכי ג): "שמש צדקה". וזה שמסמך התנא (ב). "יצאות השבת שתיים שהן ארבע, וסמך לה פשט העני". כי עקר התנוצצות אור הצדקה ושלמותה, אינה אלא בשבת. כי עקר החשיבות הצדקה היא האמונה, בבחינות (בראשית ט"ו): "והאמין בה" וכו'. (שבת היא אמונה, שמאמין בחדוש העולם וביחודו. נאמונה היא מקור הברכות, בבחינות (משלי כ"ח): "איש אמונות רב ברכות", בבחינות (בראשית ב):

"ויברך אלקים את יום השביעי". ואין שלמות להברכות אלא עד שיקבלו ממקור הברכות, בשביל זה כתיב בהם שש ברכות ואחד - עשר, להורות שאין להם שלמות:

וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (מכות כ"ד) 'בא דוד והעמידו על אחד - עשר, בא ישעיה והעמידו על שש, בא חבקוק והעמידו על אמונה'. להורות שאין שלמות להדעת שהוא התורה, ואין שלמות לגלגלים, אלא על ידי אמונה:

גם שמה שמצינו גבי גלגלים שעקר הליכתם ממערב למזרח, וגלגל היומי מכריח אותם ממזרח למערב, זה הדבר מצינו גבי צדקה. מזרח, זה בחינות הנותן צדקה. בבחינות (ישעיה מ"ג): "ממזרח אביא זרעך", בבחינות (הושע י): "זרעו לך לצדקה". ומערב, זה המקבץ הצדקה, הינו העני, בבחינות: "וימערב אקבצך". וזה: "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית" (מדרש רות פרשה ד'). כי עקר התנועה ממערב למזרח, הינו עקר העשיה העני עושה עם בעל הבית:

[ג] **דע שאין קיים אמונה אלא על ידי בחינות ברית**, בבחינות (תהלים פ"ט): "ובריתי נאמנת לו". וזהו שאמר ברית בשבת, כמו שכתוב (שמות ל"א): "ברית עולם ביני ובין בני ישראל" וכו'. וזה (ירמיה ל"ג): "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי", כי "חקות שמים וארץ", הינו הגלגלים, תלויים בברית:

[ד] דע שהיסורים שיש לאדם בדרכים, היא בסבת גלגלי הקיע. **כי אין לך דבר מלמטה, שאין לו כוכב מלמעלה. יש כוכבים שהם מגדלים מיני עשבים באיזהו מקומות שהם מאירים**, ויש שהם מחיבים שיהא דרך בני אדם במקומות שהם מאירים ויש שהם מחיבים שיהיה מדבר, ויש שהם מחיבים שיהא ישוב במקומות שהם מאירים. ולפי ההתנוצצות הכוכבים על המקום, פן המקום מתנהג: וזהו בחינות (איכה א'): "דרך ציון אבלות מבלי באי מועד", "מועד", זה בחינות גלגלי הקיע שעל דם נחשב הזמן: וזהו (משלי ד'):

"דרך רשעים באפלה", שאין כוכבים ומזלות מאירין להם, ועל - ידי - זה נכשלים. והכל תלוי בברית, בבחינות: "אם לא בריתי" וכו':

וזהו 'כל הדרכים בחזקת סכנה' (ירושלמי ברכות פ"ד, מדרש רבה קהלת), בחינות (במדבר כ"ב): "ההספן הסכנתו" (ג). הינו שהדרך תלוי בשמירת הברית. ובשביל זה חייב אדם לפקד את אשתו קדם שיצא לדרך (לבויות ס"ב:), כדי שלא יהיה בבחינות (בראשית ו'): "כי השחית כל בשר את דרכו", הינו שעל - ידי שמירת הברית לא יהיה לו צער בדרך:

[ה] ויש שני בחינות ברית, בחינות אברהם, ובחינות אליעזר. אברהם, הוא ברית עלאה, שהוא רקיע המבדיל בין מין עלאין למיין תתאין. והוא בחינות בן חורין, בבחינות (קהלת י'): "אשריך ארץ שמלפך בן חורין". והוא עבד תולדין, בבחינות (בראשית י"ב): "ונאת הנפש אשר עשו בחרן". כי חרות תלויה בברית, בבחינות (זכריה ט): "בדם ברית שלחתי אסיריך מבור":

[אליעזר, הוא ברית תתאה. בבחינות (שמות כ"ג): "כי שמי בקרבוי" שמו פשם רבו' (ד), שהוא חנוך, מטי"ט. בחינות (בראשית י"ד): "ויקח את חניכיו" (ה). בחינות (משלי כ"ב): "חנוך לצער" (ו). בחינות (קהלת שם): "אי לך ארץ שמלפך נער". והוא תחת ברית עלאה, בבחינות (בראשית כ"ד): "ששים נא ידך תחת ירכי": (והוא רקיע המבדיל בין מין דכין למיין מסאבין, בין אסור והתר, ובין בשר ופסול, ובין טמא וטהור (ז). וזהו בחינות: "חנוך לצער על פי דרכו", "על פי" דיקא, הינו תורה שבעל - פה:

וברית עלאה, הוא שמירת הברית קדש. וברית תתאה, הוא שמירת אסור והתר וכו'. וצריך לאדם להיות לו אלו שני בחינות ברית, הינו שיהא צדיק ולמדן. כי 'לא עם הארץ חסיד' (אבות פרק ב'). צדיק, נקרא על ידי שמירת הברית קדש (ח). ולמדן, על - ידי אסור והתר:

(וזהו מועד קטן י"ז): 'אם הרב דומה למלאך ה' צבאות' וכו', צריך שיהא צדיק ולמדן. מלאך, זה בחינות למדן, בחינות מטי"ט כ"ב. צבאות, אות הוא בצבא דילה, בחינות צדיק אות ברית (ט). ובכל מקום שמזכר צדיק, גם ברית תתאה נכלל בו, כי התחתון נכלל בעליון, בבחינת ידך תחת ירכי: